

7/4583

T.C.
DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : B.02.0.003/01-3088

21/08/2008

Konu : 7/4583 sayılı
yazılı soru önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığı'nın 28/07/2008 tarihli, A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/4583-8085/16925 sayılı yazısı.

İstanbul Milletvekili Sayın Ayşe Jale AĞIRBAŞ tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan 7/4583 sayılı yazılı soru önergesinin cevabına ilişkin Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) Başkanlığı'nın 12/08/2008 tarihli, BDDK.2008.01.DHD.KİK-11066 sayılı yazısı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Nazım EKREN
Devlet Bakanı
ve
Başbakan Yardımcısı

EK: BDDK yazısı (3 sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:
TBMM Başkanlığına

Bilgi:
Başbakanlığa

SURELİ

BANKACILIK DÜZENLEME VE DENETLEME KURUMU
(Kurul İşleri ve Kararlar Müdürlüğü)

Sayı : BDDK.2008.01.DHD.KİK- 11066
Konu : Soru önergesi

12 Ağustos 2008

DEVLET BAKANLIĞI VE BAŞBAKAN YARDIMCILIĞINA
(Sayın Nazım EKREN)

İlgi: 29.07.2008 tarih ve B.02.0.003/01-2789 sayılı evrak akış ve talimat formu.

İlgide kayıtlı evrak akış ve talimat formu ekinde gönderilen İstanbul Milletvekili Ayşe Jale AĞIRBAŞ'ın Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunduğu 7/4583 sayılı soru önergesinde yer alan ve Kurumumuzu ilgilendiren hususlara ilişkin cevaplarımız aşağıda sunulmaktadır.

1) 23.02.2006 tarihli ve 5464 sayılı Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanununun 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasında "*Kart çıkaran kuruluşlar, kredi kartlarına uyguladıkları faiz, gecikme faizi, yıllık ücret ve her türlü komisyon oranları ile istenilen diğer bilgileri kamuoyuna yayınlanmak üzere aylık olarak Kuruma iletir...*" hükmüne, 24 üncü maddesinin birinci ve dördüncü fıkralarında ise "*(1) Kart çıkaran kuruluşlar ile kart hamilleri arasındaki ilişkiler, bu Kanun ve ilgili diğer mevzuat çerçevesinde en az oniki punto ve koyu siyah harflerle hazırlanacak yazılı sözleşme ile düzenlenir. Sözleşmenin bir örneği, kart hamiline ve varsa kefile verilir. Sözleşme hükümleri ve kartın kullanımı hakkında kart hamiline ayrıntılı bilgi verilmesi zorunludur.*", "*(4) Kart hamilinin yaptığı işlemler nedeniyle, sözleşmede yer almayan faiz, komisyon veya masraf gibi adlar altında hiçbir şekil ve surette ödeme talep edilemez ve kart hamilinin hesabından kesinti yapılamaz...*" hükümlerine yer verilmiştir.

Bu Kanuna dayanılarak çıkarılan ve 10.03.2007 tarihli, 26458 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmeliğin, kredi kartı teslimleri sırasında banka kartı hamillerine yazılı bilgilendirme yapılması zorunluluğu bulunduğu belirtilen hususların sayıldığı "Sözleşme şartları"na ilişkin 17 nci maddesinin ikinci fıkrasının (ğ) bendinde, "*Kart teslimi sırasında banka kartı hamillerine aşağıda yer alan hususlarda yazılı bilgilendirme yapılması zorunludur: Sözleşmede belirtilen ücret, komisyon ve masrafların kart hamilinin hesabına borç kaydedileceği,*" ile anılan maddenin kredi kartı sözleşmelerine ilişkin beşinci fıkrasının (c) bendinde, "*Sözleşmeye bağlı olarak kart hamillerinden alınabilecek ücret, komisyon, masraf ve vergilerin neler olacağına dair açıklamaların ve bunların tutarlarının ve sözleşmede yer alan ücret, komisyon, masraf ve vergiler dışında kart hamilinden herhangi bir isim altında ödeme talep edilemeyeceği ve hesabından kesinti yapılamayacağına,*" ilişkin hükümlerin yer alacağı ve "Hesap özeti" başlıklı 19 uncu maddesinin (ı) bendinde ise "*Kredi kartı hamillerine gönderilecek hesap özetlerinde; kredi kartlarına ilişkin olarak ilgili hesap özetinde tahakkuk ettirilen yıllık ücret,*

faiz ve diğer her türlü ücret ve komisyon tutarlarına, ilişkin bilgilerin bulunması zorunludur.” şeklinde düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 144 üncü maddesine istinaden 22.11.2006 tarihli ve 26354 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 16.10.2006 tarihli ve 2006/11188 sayılı “Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kar ve Zarara Katılma Oranları ile Özel Cari Hesaplar Dahil Bu İşlemlerde Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Karar” ile, bahsi geçen “Diğer Menfaatler” adı altında değerlendirilen kredi kartlarından alınacak üyelik ücretinin, azami miktar ya da oranının tespitine ilişkin yetki, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına (TCMB) verilmiştir. TCMB tarafından çıkarılan ve 09.12.2006 tarihli ve 26371 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Mevduat ve Kredi Faiz Oranları ve Katılma Hesapları Kar ve Zarara Katılma Oranları ile Kredi İşlemlerinde Faiz Dışında Sağlanacak Diğer Menfaatler Hakkında Tebliğ”in 4 üncü maddesinde yer alan, *“Bankalarca, reeskont kaynaklı krediler dışındaki kredilere uygulanacak faiz oranları ile faiz dışında sağlanacak diğer menfaatlerin ve tahsil olunacak masrafların nitelikleri ve sınırları serbestçe belirlenir.”* hükmü gereğince, kredi kartı üyelik ücretinin alınıp alınmayacağı, alınacaksa ücretin miktarının bankalarca serbestçe belirleneceği açıkça hükme bağlanmıştır.

Yukarıda belirtilen yasal düzenlemelerden de anlaşılacağı üzere, anılan mevzuat hükümlerinde “yıllık kart ücreti vb.” ücretlerin alınmasını yasaklayıcı bir düzenlemeye yer verilmemiş olup, konunun özel hukuk hükümlerine tabi kredi kartı sözleşmeleri çerçevesinde değerlendirilmesi ve sözleşme serbestliği ilkesi kapsamında tarafların iradesine bırakılması öngörülmüştür. Dolayısıyla “yıllık kart ücreti vb.” ödemelerin, anılan Kanuna aykırılığı, Kanuna aykırı nitelikte hükümler içermemek kaydıyla ancak ilgili sözleşme hükümlerinde yer almaması olmasına bağlanmıştır.

Diğer taraftan, 5464 sayılı Kanunun 44 üncü maddesinde, Kanunun uygulanmasıyla ilgili uyumsuzluklarda kart hamilinin tüketici olması halinde 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 22 nci ve 23 üncü maddesi hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Kart hamilinin tüketici olduğu durumlarda, 5464 sayılı Kanun hükümleri ile birlikte uygulama alanı bulan 4077 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinde *“Satıcı veya sağlayıcının tüketiciye müzakere etmeden, tek taraflı olarak sözleşmeye koyduğu, tarafların sözleşmeden doğan hak ve yükümlülüklerinde iyi niyet kuralına aykırı düşecek biçimde tüketici aleyhine dengesizliğe neden olan sözleşme koşulları haksız şarttır. Taraflardan birini tüketici oluşturduğu her türlü sözleşmede yer alan haksız şartlar tüketici için bağlayıcı değildir...”* hükmüne yer verilmiştir.

Söz konusu hüküm çerçevesinde, kredi kartları yıllık ücretlerine ilişkin kredi kartı sözleşmesi hükümleri Tüketici Hakem Heyetleri ve Tüketici Mahkemeleri tarafından haksız şart niteliği taşıyıp taşımadığı yönünden incelenmektedir. Dolayısıyla, bankalar tarafından alınan kredi kartları yıllık ücretlerine ilişkin gerek Tüketici Hakem Heyeti gerekse Tüketici Mahkemesi kararlarında, yıllık ücret alımının 4077 sayılı Kanun açısından haksız şart niteliği taşıyıp taşımadığının incelenmesi suretiyle hüküm verilmekte ve anılan kararlarda banka ile kredi kartı müşterisi arasında yapılan sözleşmede yer alan yıllık üyelik ücretine dair sözleşme hükmünün haksız şart sayılıp sayılmayacağı hususu her somut olay bazında değerlendirilerek, haksız şart olarak nitelendirilen yıllık ücret alımı iptal edilmektedir. Bu itibarla, Tüketici Hakem Heyeti veya Tüketici Mahkemesi kararlarında kredi kartı yıllık ücretinin yasal dayanağının bulunmadığına dair bir hükme yer verilmemekte; sadece kredi kartından alınan yıllık ücretin 4077 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda haksız şart niteliği taşıyıp

taşımadığı incelenmektedir. Nitekim, tüketici açısından haksız şart olarak değerlendirilemeyecek bir sözleşme hükmüne dayanarak yıllık üyelik ücreti alınabileceğine dair kararlar da mevcuttur.

Öte yandan, Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliğine hitaben düzenlenen 11.11.2007 tarihli ve 14299, 14300 sayılı yazılarımızla, yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerine ve konu hakkındaki ilgili diğer mevzuat hükümlerine uygun hareket edilmesi hususunda bankalar tarafından titizlik gösterilmesi gerektiği belirtilmiştir.

2) 5464 sayılı Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasında; “*Kart çıkaran kuruluşlar, talepte bulunmayan veya sözleşme imzalamayan kişiler adına hiçbir şekil ve surette kart veremezler. Bu kuruluşlarca genel müdürlük veya şube haricinde kredi kartı talebi toplanabilecek yerler Kurumun uygun görüşü alınarak Türkiye Bankalar Birliği ve Türkiye Katılım Bankaları Birliği tarafından müştereken belirlenir.*” hükmü yer almaktadır. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun 20.04.2006 tarihli ve 1855 sayılı Kararıyla, kart çıkaran kuruluşların genel müdürlük ve şubeleri dışında kredi kartı talebi toplayabilecekleri yerler sayma suretiyle belirlenerek sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla, sokaklarda stant açmak suretiyle kredi kartı talebi toplanması yasal olarak mümkün bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, “Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Tarafından Yapılacak Denetime İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik”in 14/A maddesinde, 5464 sayılı Kanun kapsamında denetim ve gözetimi yapılacak kuruluşların, bu Kanun ile “Banka Kartları ve Kredi Kartları Hakkında Yönetmelik” hükümlerine uygunluğunun gözetim ve denetiminin Kurumumuz Denetim Daire Başkanlıkları tarafından yerine getirileceği hükme bağlanmıştır. Bu itibarla, kredi kartı talebi toplanabilecek yerlere ve ilgili diğer hükümlere ilişkin Kurumumuz denetimleri anılan Yönetmelik hükümleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir.

3) 5464 sayılı Kanununun “İdari Para Cezaları” başlıklı 35 inci maddesinin (a) bendinde, Kurul kararıyla ve gerekçesi belirtilmek suretiyle bu Kanun kapsamındaki kuruluşlara, bu Kanununun 8 inci maddesinin birinci fıkrasına aykırılık halinde ikibin Yeni Türk Lirasından onbin Yeni Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanacağı ifade edilmektedir.

Bu kapsamdaki açıklamalar Kurumumuz internet sitesinde yayımlanan BDDK Yıllık Faaliyet Raporları ile kamuoyuna da duyurulmaktadır.

Bilgilerini arz ederim.

Tevfik BİLGİN
Başkan

Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcılığı	
Tarih	12/08/2008
Sayı	2389